

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4CoP/103/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8522201069
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Kalináková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8522201069.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ingrid Kalinákovvej a členov senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a Mgr. Miloša Koleka vo veci starostlivosti súdu o maloletého A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XXX, t.č. bytom C. D. XXX, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Stará Ľubovňa, Farbiarska 57, Stará Ľubovňa, dieťa rodičov: otca E. B., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom C. D. XXX, a matky F. G. B., nar. X.X.XXXX, trvale bytom C. D. XXX, práv. zast. JUDr. Vladimírom Dlugolinským, advokátom, Levočská 1, Stará Ľubovňa, v konaní o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Stará Ľubovňa č. k. 2P/95/2022-73 zo dňa 11.08.2022 takto

r o z h o d o l :

Mení uznesenie tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamieťa.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Predmet konania

Matka mal. dieťaťa sa podaným návrhom domáhala nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým by jej súd udelil za otca dieťaťa súhlas na podanie žiadosti o prijatie mal. syna A. do E. H. G. I., J. E. XX, XXX XX I..

Obsah napadnutého rozhodnutia

Okresný súd Kežmarok uznesením č. k. 1P/4/2022-12 zo dňa 17.01.2022 rozhodol tak, že:

„Súd n a r i a ě u j e neodkladné opatrenie v tomto znení:

I. Súd u d e ľ u j e za otca dieťaťa E. B., nar. XX.X.XXXX s ú h l a s matke G. B., nar. X.X.XXXX k podaniu písomnej žiadosti o prijatie mal. A. B., nar. XX.XX.XXXX do E. H. G. I., J. E. XX, XXX XX I..

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.“

Súd prvej inštancie v odôvodnení uviedol, že otázka udelenia súhlasu na nástup dieťaťa do materskej školy je podstatnou otázkou, ktorá sa týka maloletého a musí byť vždy schválená oboma rodičmi. Keďže došlo medzi rodičmi k nezhode v otázke, akú škôlku má maloletý navštevovať, o tom, čo je skutočný záujem dieťaťa, rozhodol na základe návrhu matky súd prvej inštancie, ktorý mal za osvedčenú potrebu neodkladnej úpravy pomerov mal. dieťaťa, vzhľadom na termín nástupu dieťaťa do škôlky, a to 2.9.2022, ako aj nástupu matky do zamestnania. Konštatoval, že keďže v posudzovanom prípade osobnú starostlivosť mal. dieťaťa fakticky zabezpečuje matka, ktorej je dieťa neodkladným opatrením zverené do osobnej starostlivosti a ktorá sa sťahuje za prácou, teda živobytím do iného mesta, kde

má zabezpečené aj bývanie v nájomnom byte, maloletý tiež odíde z miesta svojho terajšieho pobytu, ktorý je vzdialený od I. - cca 90 min. autom. Vzhľadom na nízky vek dieťaťa a nástup do práce matky, ktorá mu zabezpečuje každodennú starostlivosť a uvedenú vzdialenosť, je nereálne, aby dieťa do škôlky dochádzalo inde ako v I., t.j. v mieste, kde bude od začiatku školského roka aj bývať. Vzhľadom na horeuvedené skutočnosti s poukazom aj na aktuálne problémy na trhu práce, mal súd prvej inštancie za to, že je v záujme všetkých, že si matka našla adekvátnu prácu, ktorá bude ju a aj dieťa živiť, a preto je tiež v najlepšom záujme dieťaťa, aby navštevovalo predškolské zariadenie v mieste svojho bydliska a pracoviska svojej matky, t.j. v škôlke, ktorá bude miestu ich bývania najbližšie. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti a po zohľadnení najlepšieho záujmu maloletého, súd prvej inštancie vyhovel návrhu matky v celom rozsahu a udelil jej za otca dieťaťa súhlas k podaniu písomnej žiadosti zákonného zástupcu o prijatie mal. A. do E. H. J. E. XX v I.. Keďže toto neodkladné opatrenie upravilo pomery účastníkov konania bez rozhodnutia vo veci samej, súd prvej inštancie neuložil navrhovateľke povinnosť podať návrh vo veci samej. Výrok o trovách konania odôvodnil v súlade s ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania ak tento zákon neustanovuje inak.

Obsah odvolania otec

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec maloletého dieťaťa. Namietal, že súd prvej inštancie konal nezákonne a rozhodol v rozpore s ust. § 362 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“). Aj keď sa s matkou mal. A. nedohodli a ani neuzavreli rodičovskú dohodu, táto sa dňa 31.8.2022 odsťahovala zo svojho trvalého bydliska a odišla spolu s ich maloletým synom do podnájmu v I.. Poukázal na skutočnosť, že matka mal. A. mu znemožňuje styk s jeho synom, príp. ho skracuje, ignoruje požiadavky otca ohľadom kontaktu so synom cez mobilné aplikácie, o mal. synovi ho informuje len na základe jeho opakovaných požiadaviek, čím porušuje uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 21CoP/159/2021-144 zo dňa 15.12.2021. Uviedol, že ešte predtým, ako sa matka odsťahovala do I., ju opätovne kontaktoval za účelom uzavretia rodičovskej dohody ohľadom starostlivosti o ich spoločného syna. V odvolacom konaní sa otec domáha striedavej starostlivosti, pričom tejto úpravy sa domáhal aj v priebehu konania o rozvod manželstva. Mal. A. je prihlásený aj do E. H. G. C. D., v mieste jeho trvalého bydliska. Takéto konanie matky, t. j. presťahovanie sa do I., považuje za účelové, aby znemožnila zverenie mal. A. do striedavej starostlivosti.

K odvolaniu otca sa matka ani kolízny opatrovník mal. dieťaťa nevyjadrili.

Hodnotenie odvolacieho súdu

Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle ust. § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), v spojení s ust. § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario, pričom dospel k záveru, že odvolanie otca je dôvodné.

V prvom rade sa odvolací súd vysporiadal s namietaným porušením ust. § 362 CMP zo strany súdu prvej inštancie.

Podľa ust. § 362 CMP: „O návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý bol podaný v priebehu odvolacieho konania, je príslušný rozhodnúť odvolací súd. Odvolací súd môže neodkladné opatrenie nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.“

Z obsahu spisu je zrejmé, že matka podala návrh na nariadenie neodkladného opatrenia dňa 2.8.2022 na Okresný súd Stará Ľubovňa ako samostatný návrh, ktorému bola pridelená aj nová spisová značka. Podanie matky teda nebolo podané v rámci konania vedeného na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 4P/125/2020, ktorý vo veci samej už meritórne rozhodol, pričom jeho rozhodnutie nie je doposiaľ právoplatné z dôvodu podaného odvolania. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, odvolací súd námietku otca ohľadom porušenia ust. § 362 CMP posúdil ako nedôvodnú.

Dňa 2.8.2022 matka podala návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým by jej súd udelil za otca dieťaťa súhlas na podanie žiadosti o prijatie mal. syna A. do E. H. G. I., J. E. XX, XXX XX I..

Matka dôvodnosť svojho návrhu založila na skutočnosti, že mal. A. bude mať 3 roky, pričom po dovŕšení 3 rokov jej zanikne nárok vyplácanie štátnej sociálnej dávky rodičovský príspevok, ktorý je jej jediným príjmom spolu so štátnou sociálnou dávkou prídavok na dieťa vo výške 30,- eur mesačne. Poukázala na vyjadrenia otca v rámci odvolacieho konania vo veciach vedených na Okresnom súde Stará Ľubovňa sp. zn. 4P/94/2020 a sp. zn. 4P/125/2020, podľa ktorých otec nie je schopný zarobiť si dostatok finančných prostriedkov ani na užitie samého seba a je neustále dotovaný svojimi rodičmi. Všetko je zakupované z ich finančných prostriedkov. Nakoľko matka čoskoro príde o svoj jediný príjem, t. j. rodičovský príspevok a nemôže sa spoliehať len na to, že životné náklady otca mal. dieťaťa ako aj jeho vyživovaciu povinnosť budú financovať rodičia otca mal. dieťaťa, rozhodla sa aktívne hľadať prácu, pričom ponuky práce v rámci jej kvalifikácie (učiteľka v materskej škole) sú v okrese K. D. podľa matky minimálne, resp. takmer žiadne. Preto sa rozhodla hľadať prácu vo väčších mestách, kde je aj väčší dopyt po obsadení pracovných pozícií v tomto odbore, a to konkrétne v I., kde aj uspela.

Otec s plánom matky presťahovať sa do I. aj s ich maloletým synom nesúhlasil a neudelil jej súhlas na prihlásenie mal. A. do E. H. J. E. XX, I..

Podľa ust. § 35 Zákona o rodine: „Ak sa rodičia nedohodnú o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, najmä o vysťahovaní maloletého dieťaťa do cudziny, o správe majetku maloletého dieťaťa, o štátnom občianstve maloletého dieťaťa, o udelení súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a o príprave na budúce povolanie, rozhodne na návrh niektorého z rodičov súd.“.

Nakoľko primárnym argumentom matky, na ktorom založila dôvodnosť svojho návrhu, bola skutočnosť, že v okrese K. D., t. j. v mieste trvalého bydliska maloletého, kde doposiaľ býval spolu s matkou, je minimálna, resp. takmer žiadna ponuka práce v rámci jej kvalifikácie, t. j. L. v E. H., túto skutočnosť odvolací súd podrobil prieskumu.

Z vykonaného dokazovania mal odvolací súd za preukázané, že v mieste bydliska matky sa nachádza M. H. K. E. H. C. D., do ktorej bol zapísaný aj mal. A. Matka komunikovala so zástupkyňou pre Materskú školu ohľadom prípadného nástupu mal. A. do tohto predškolského zariadenia, no ohľadom voľných pracovných miest a možnosti zaradenia sa do zamestnania sa vôbec nezaujímal. Rovnaký záver bol potvrdený aj zo strany E. H., N. K. O., K. D., kde sa matka taktiež ani len neinformovala o možných pracovných ponukách.

Z webovej stránky E. H. G., K. D. (B.) je zrejmé, že v máji tohto roku bolo vyhlásené výberové konanie na obsadenie pracovnej pozície pedagogický zamestnanec – učiteľ/ka materskej školy s predpokladaným nástupom od 1.9.2022. Uvedené výberové konanie bolo vyhlásené v čase, kedy matka maloletého už musela vyberať vhodnú materskú školu pre jej maloletého syna a podávať aj žiadosti o jeho zápis, (žiadosti o zápis detí do materských škôl sa štandardne podávajú v mesiaci máj) a rovnako sa mala zaujímať o ponuky práce v oblasti predškolskej elementárnej pedagogiky, t. j. učiteľ/la v materskej škole. Odvolací súd preto telefonicky kontaktoval zástupkyňu E. H. G., K. D., za účelom poskytnutia informácie o tom, či sa matka mal. A. u nich uchádzala o pracovné mieste, príp. či ich kontaktovala ohľadom voľných pracovných miest a možnosti zaradenia do vyhláseného výberového konania, pričom odpoveď bola negatívna.

V kontexte vyššie uvedených skutočností sa tak tvrdenie otca, ktorý namietal, že konanie matky je účelové, aby znemožnila zverenie mal. A. do striedavej starostlivosti, javí ako pravdivé.

Je potrebné si uvedomiť, že pri nariaďovaní neodkladného opatrenia prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení. V dôsledku toho sa tu nezisťujú všetky tie skutočnosti, ktoré má mať súd zistené pred vydaním konečného rozhodnutia. Skutočnosti, z ktorých sa vyvodzuje dôvodnosť návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, nemusia byť preukázané dôkazmi. Zákon z tohto dôvodu ani nepredpokladá, že by pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení mal súd vykonávať dokazovanie (§ 185 a nasl. CSP). Pre nariadenie neodkladného opatrenia je postačujúce, pokiaľ sú okolnosti, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť návrhu na toto dočasné opatrenie, aspoň osvedčené. Miera osvedčenia sa riadi danou situáciou (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/149/2010 z 5.8.2010).

So zreteľom na vyššie uvedené, má odvolací súd za to, že v danej veci neboli dostatočne osvedčené okolnosti, z ktorých matka vyvodzovala opodstatnenosť návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorého sa matka domáhala.

Odvolací súd zdôrazňuje, že pri rozhodovaní o odvolaní otca je potrebné primárne prihliadať na čl. 5 Zákona o rodine, z ktorého vyplýva, že „záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú“ ako aj na čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, podľa ktorého „záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.“

V kontexte uvedeného dáva odvolací súd účastníkom konania do pozornosti čl. 41 ods. 4 Ústavy SR, z ktorého jednoznačne vyplýva, že starostlivosť o deti a ich výchova je nielen právom rodičov, ale aj právom dieťaťa, ktoré má právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť, pričom toto právo môže byť obmedzené výhradne na základe rozhodnutia súdu a v súlade s literou zákona.

Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia (§ 28 ods. 2 prvá veta zákona č. 36/2005 Z. z. Zákona o rodine a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ďalej len „Zákon o rodine“).

Odvolací súd súčasne opakovane vyslovene zdôrazňuje, že pri výkone týchto práv a povinností sú rodičia v prvom rade povinní chrániť záujmy mal. A. (§ 28 ods. 2 druhá veta Zákona o rodine), v ktorého záujme rozhodne nie je obmedzovanie, či sťažovanie kontaktu so žiadnym z jeho rodičov. Odvolací súd má tiež za to, že konfrontačné správanie rodičov rovnako nie je na prospech ich maloletého dieťaťa, a preto dôrazne apeluje na všetky osoby, ktoré majú vplyv na výchovu a starostlivosť o maloletého A., no predovšetkým na jeho rodičov, aby nadradili záujmy a prospech ich maloletého dieťaťa nad vlastné záujmy a negatívne postoje voči druhému rodičovi mal. dieťaťa.

V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na ustanovenia Zákona o rodine, najmä na § 24 ods. 4, podľa ktorého súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom, vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom, pričom dohliada na to, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi, a taktiež na § 30 ods. 1, z ktorého znenia jednoznačne vyplýva, že rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia.

Vyššie uvedené potvrdil aj Ústavný súd ČR vo svojom náleze zo dňa 15.3.2016, č. k. III.ÚS 2298/15, v ktorom zdôraznil, že: „Obidvaja rodičia majú právo na osobnú starostlivosť o dieťa zásadne v rovnakej miere, tomu zodpovedá aj právo dieťaťa na starostlivosť obidvoch rodičov. Ak teda súd zverí dieťa do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, potom by malo byť dieťaťu umožnené stykať sa s druhým rodičom v takej miere, aby bola táto zásada naplnená v čo najväčšej možnej miere.“

Rodičovi, ktorý s dieťaťom trvale nežije musí byť umožnený pravidelný a čo najširší kontakt, pretože je to práve množstvo času, počas ktorého je možné realizovať aj neverbálne výchovné pôsobenie rodiča, tzv. výchovu prítomnosti či príkladom, ktorá je, ako je vo všeobecnosti známe, tou najúčinnjšou výchovnou metódou. Je nutné mať na zreteli, že akákoľvek deformácia vzťahu rodič - dieťa je v dôsledku odcudzenia v neskoršej dobe iba ťažko napravitelná (porov. Nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I.ÚS 618/05).

Uvedené by sa však v danom prípade, aj vzhľadom na nízky vek mal. A., ťažko napĺňalo, keďže sa matka rozhodla hľadať prácu v meste, ktoré je viac ako 100 km vzdialené od bydliska otca.

S ohľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd postupom podľa ust. § 388 CMP zmenil napadnuté uznesenie a návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

O trovách konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP v spojení s ust. § 58 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. V preskúmvanej veci odvolací súd súčasne

nevzhliadol také okolnosti, ktoré by dôvodili priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov podľa § 55 CMP.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).